

PROSTOVOLJNA VKLJUČITEV V OBVEZNO ZAVAROVANJE ZA PRIMER BREZPOSELNOSTI

Pojasnilo DURS, št. 4253-1/2010, 9. 12. 2010

V Uradnem listu RS, št. 80/2010 je bil dne 12. 10. 2010 objavljen Zakon o urejanju trga dela (v nadaljevanju: ZUTD), ki je začel veljati petnajsti dan po objavi, uporabljati pa se začne 1. 1. 2011.

ZUTD od 1. 1. 2011 dalje na novo ureja delovanje sistema zavarovanja za primer brezposelnosti, ki je do začetka uporabe tega zakona urejeno v Zakonu o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Uradni list RS, št. 107/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 - ZUTPG, 59/07 – ZŠtip in 51/10 – odločba US).

ZUTD na novo ureja tudi področje prostovoljne vključitve v obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti – z njegovo uveljavitvijo preneha veljati Pravilnik o prostovoljnem zavarovanju za primer brezposelnosti zavarovancev, ki se začasno zaposlijo v tujini in njihovih zakoncev (Uradni list RS, št. 15/97). Ureditve prostovoljne vključitve v obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti je po ZUTD primerljiva ureditvi prostovoljne vključitve v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Prispevke iz naslova prostovoljne vključitve v obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti, ki so določeni z ZUTD, pobira davčni organ.

V nadaljevanju je podrobneje predstavljen način pobiranja prispevkov iz naslova prostovoljne vključitve v obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti po ZUTD.

1. Zavarovanci, ki se prostovoljno vključijo v obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti

Prostovoljna vključitev v obvezno zavarovanje je urejena v 57. členu ZUTD. V obvezno zavarovanje se lahko prostovoljno vključijo:

- slovenski državljani v delovnem razmerju z delodajalcem v tuji državi, ki po vrnitvi v domovino ne morejo uveljavljati pravic za primer brezposelnosti na drugi podlagi,
- zakonci in zunajzakonski partnerji slovenskih državljanov, zaposlenih v tuji državi, ki so bili neposredno pred odhodom v tujino, ko se vključijo v prostovoljno zavarovanje, v delovnem razmerju ali samozaposleni,
- osebe v času suspenza pogodbe o zaposlitvi po predpisih o delovnih razmerjih,
- zakonci ali zunajzakonski partnerji diplomatov in drugih javnih uslužbencev, napotenih na delo v tujino, če so bili v obdobju enega leta pred odhodom v tujino prijavljeni na zavodu kot brezposelne osebe vsaj šest mesecev,
- zakonci ali zunajzakonski partnerji diplomatov in drugih javnih uslužbencev, napotenih na delo v tujino, če so bili v obdobju enega leta pred odhodom v tujino vključeni v zavarovanje za primer brezposelnosti vsaj šest mesecev, če niso obvezno zavarovani po tem zakonu.

2. Postopek prostovoljne vključitve v obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti

Po drugem odstavku 57. člena ZUTD se navedene osebe v prostovoljno zavarovanje za primer brezposelnosti vključijo s sklenitvijo pogodbe o prostovoljnem zavarovanju in prijavo v zavarovanje po predpisih, ki urejajo prijavo v obvezna socialna zavarovanja.

Pogodbo o prostovoljnem zavarovanju sklene Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljevanju: ZRSZ) po predhodni ugotovitvi, da je osebi na podlagi njenega predloga za sklenitev pogodbe o prostovoljnem zavarovanju mogoče priznati lastnost prostovoljno zavarovane osebe.

Vključitev v prostovoljno zavarovanje traja od začetka pravnega razmerja, ki je podlaga za zavarovanje, do prenehanja takšnega razmerja oziroma do izstopa iz zavarovanja. Obstoje, trajanje in prenehanje pravnega razmerja oziroma lastnost zavarovane osebe ugotavlja ZRSZ.

Na podlagi drugega odstavka 194. člena ZUTD je za vključitev v prostovoljno zavarovanje za primer brezposelnosti določena šifra zavarovalne podlage 111.

3. Prispevki za zavarovanje za primer brezposelnosti

Skladno s 134. členom ZUTD se sredstva za pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti po načelih vzajemnosti in solidarnosti zagotavljajo iz prispevkov delavcev, delodajalcev in prostovoljnih zavarovancev ter drugih zavezancev, določenih s tem zakonom. Za zavarovanje za primer brezposelnosti se plačuje:

- prispevek zavarovanca in
- prispevek delodajalca.

Prispevki za zavarovanje za primer brezposelnosti se plačujejo po stopnjah, določenih v 14. členu Zakona o prispevkih za socialno varnost – ZPSV (Uradni list RS, št. 5/96, 18/96-ZDavP, 34/96, 87/97, 3/98, 106/99-ZPIZ-1, 81/00, 97/01-ZSDP, 97/01), in sicer:

- prispevek zavarovanca po stopnji 0,14 % in
- prispevek delodajalca po stopnji 0,06 %.

4. Zavezanec za plačilo prispevkov

Zavarovanec, ki se prostovoljno vključi v obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti, je skladno s 136. in 137. členom ZUTD sam zavezanec za plačilo prispevkov zavarovanca in delodajalca.

5. Osnova za prispevke za zavarovanje za primer brezposelnosti

Osnova za plačilo prispevkov za zavarovance, ki se prostovoljno vključijo v obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti, je skladno z drugim odstavkom 135. člena ZUTD enaka osnovi, od katere ti zavarovanci plačujejo prispevke za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje kot prostovoljno vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (zavarovalna podlaga 007). Če ti zavarovanci niso vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, pa prispevke plačujejo od povprečne bruto plače v Republiki Sloveniji za predzadnji mesec pred mesecem, za katerega se plačuje prispevke (npr. prispevek za januar 2011, ki zapade v plačilo 15. 2. 2011, zavarovanec plača od povprečne bruto plače za november 2010).

Navedeno določilo glede določitve osnove za plačilo prispevkov velja tudi za zakonca diplomata, saj se v skladu z drugim odstavkom 191. člena ZUTD s 1. 1. 2011 preneha uporabljati določba tretjega odstavka 24. člena Uredbe o plačah in drugih prejemkih javnih uslužbencev na delu v tujini (Uradni list RS, št. 14/09, 16/09 – popr., 23/09, 51/10 in 67/10) v delu, v katerem se nanaša na zakonce diplomatov, ki so bili pred odhodom v tujino prijavljeni na zavodu manj kot šest mesecev, ter četrti odstavek 24. člena v delu, ki določa osnovo za plačilo prispevkov prostovoljnega zavarovanja za primer brezposelnosti.

6. Način plačevanja prispevkov za zavarovanje za primer brezposelnosti

Skladno s 134. členom ZUTD se prispevki za zavarovanje za primer brezposelnosti vplačujejo v proračun Republike Slovenije. Glede pobiranja prispevkov, pravic in obveznosti zavezanca, varovanja podatkov, pristojnosti davčnega organa, vodenja

evidenc o plačanih prispevkih za vsakega zavarovanca in drugih vprašanj postopka, se uporablja zakon, ki ureja davčni postopek in zakon, ki ureja davčno službo.

Zavarovanec, ki se prostovoljno vključi v obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti, mora prispevke iz tega naslova plačati najpozneje do 15. v mesecu za pretekli mesec na prehodni podračun pristojnega davčnega urada.

- Osnove za plačilo ter zneski prispevkov za socialno varnost